

V västerås
folkhögskola

20 ÅR
1997-2017

Västerås folkhögskola 20 år - en kort betraktelse

Västerås folkhögskola öppnade sina portar formellt den 1 juli 1997. Arbetet med att starta en folkhögskola i Västerås hade dock börjat långt tidigare. ABF Västerås och LO-distriktet Västmanland såg tidigt behovet av en folkhögskola: sambandet mellan studiecirklar och folkhögskolekurs, LO medlemmars behov av olika former av utbildning och inte minst det allmänna behovet av utbildning för kortutbildade. LO-distriktet gav redan 1982 Per-Inge Ahlbäck (ombudsman) uppdraget att utreda förutsättningarna för en folkhögskola. Sedermera blev Per-Inge ordförande i flera omgångar och därefter en lång period fram till april 2016.

Redan 1970 genomfördes den första folkhögskolekursen i Västerås "Vidgade vyer" som snabbt fick namnet "avrostningskurs för hemmafruar". Kursen riktade sig till s.k. hemmafruar där medelåldern var 43 år. Deltagarna var lediga på fredagar för att vara hemma och städa. En sådan kurs skulle naturligtvis vara otänkbar idag!

Kursen och den efterföljande verksamheten genomfördes av Tärna folkhögskola som var den ansvariga folkhögskolan och därmed hade en filialverksamhet i Västerås startats. Många kortkurser genomfördes i samverkan med de fackliga organisationerna och ABF under den här tidsperioden.

Det blev dock ingen enkel resa. Landstinget ville lägga ner filialverksamheten i Västerås. En lång diskussion och kamp fördes i många år med landstinget på ena sidan och olika arbetarrörelseorganisationer på den andra sidan. Dessutom fördes det en intern kamp om varför det skulle vara bra med en folkhögskola. När det gemensamma intresset fanns för en folkhögskola övergick diskussionerna till hur det skulle gå till och vad som krävdes. Därefter flyttades frågan till Folkbildningsrådet och det underlag som krävdes av dem. Folkbildningsrådets tillkomst 1991 blev startpunkten för ett nytt sätt att tänka för folkbildningen. Folkbildningen skulle styra sig själva och frihetsgraden för folkhögskolorna ökade markant. Under denna frihetsperiod tillkom fler nya folkhögskolor däribland vår folkhögskola.

Första vägen - en självständig folkhögskola

Från år 1997 var Västerås folkhögskola en egen och självständig folkhögskola. De personer som arbetat för en folkhögskola; Per-Inge Ahlbäck, LO och Jan Hammer, ABF, kan gratuleras för ett långt och tålmodigt arbete. För den som vill läsa mer finns en text skriven "Västerås folkhögskola – en modern folkhögskolas framväxt" skriven 2005 av Erling Holmström, dåvarande rektor. Texten finns att läsa på skolans hemsida.

Västerås folkhögskola var från starten en liten folkhögskola sett till tilldelningen av statsbidrag så diskussionen hur medlen skulle användas var mycket aktiv. Redan från början prioriterades allmän kurs (folkhögskolans motsvarighet till gymnasium) inom ramen för folkhögskolans statsbidrag.

Redan vid skolans start fick även folkhögskolorna kommunala uppdrag inom ramen för det s.k. "kunskapslyftet", en stor nationell satsning för att förbättra kunskapsnivåerna och motverka de kvarvarande stora kunskapsklyftorna i landet. Västerås folkhögskola kunde öka antalet platser markant med kommunala medel. Skolan var framsynt och de kommande resultaten var goda. Den totala medelåldern var ganska hög cirka 30 år och ca 65 % av alla studerande var kvinnor.

Under den här tidsperioden med start 1994 och framåt tillkom nya specialriktade medel till folkhögskolorna som både riktades för nya allmäkursplatser och kurser för långtidsarbetslösa. Västerås folkhögskola blev tidigt en del av denna satsning och styrelsen såg det som viktigt att jobba med målgrupperna som var avsedda för dessa satsningar. Platsen för skolan blev efter några mellanlandningar gamla Djäknebergsskolan efter ett framsynt arbete från ABF som köpte lokalerna, en mycket stor investering.

Men det fördes även diskussioner om andra utbildningar och en journalistikutbildning och en guideutbildning genomfördes. Även en del kortkurser, om än i blygsam omfattning, genomfördes. Västerås folkhögskola betecknades vid denna tidpunkt som en ny, liten och framtidsinriktad skola utan internat. Internatet sågs redan från början som en belastning och tillhörande en svunnen tid.

Andra vågen – växt och en bredare verksamhet

År 2005 fick Tomas Aronsson uppdraget som rektor efter Erling Holmström. År 2008 tog Lars Forsmark över uppdraget som rektor och Tomas Aronsson blev skolchef för både Västerås och Bergslagens folkhögskola. Det skulle bli en period av många intressanta händelser och en dynamisk utveckling. Vid denna tidpunkt fanns det cirka 15 anställda och idag har vi cirka 85 anställda fördelat på flera orter. Idag kan vi blicka tillbaka på ett antal viktiga händelser där flertalet strategiska beslut fattats och med framgång genomförts.

Allmän kurs på distans

Tidigt startade en försöksverksamhet, år 1998, för att bedriva en allmän kurs på distans. Det genomfördes ett utvecklingsarbete och idag blomstrar den allmänna kursen på distans med 90 deltagare. Resultaten är mycket goda och skolans distanskurs är omtalad i folkhögskolesverige. Utvecklingsarbetet med distanskurser och flexibelt lärande ledde fram till en rad digitala utbildningsprojekt både för skolan och tillsammans med andra.

Entreprenörverksamhet och kultur

Under 2006 startades en kulturentreprenörskola som därefter blev en bredare inriktad entreprenörsskola. Dessa utbildningar var mycket uppskattade och omtalade. Utbildningarna och dess deltagare gav färg åt skolan. Efter fem år lades utbildningen ner då det började bli allt svårare att rekrytera deltagare. Entreprenörsskolan var dock mycket viktig för att bryta mönster och skapa nya impulser.

Bergslagens folkhögskolas tillkomst

Efter ett års samtal och förhandlingar med landstinget överfördes Skinnskattebergs folkhögskola till vår regi (2008). Föreningen Bergslagens folkhögskola bildades med nuvarande huvudmän och några nya medlemsorganisationer. Bergslagens folkhögskola startade sin verksamhet år 2008, efter flertalet diskussioner i styrelsen, samtal och ansökan till Folkbildningsrådet. En systerskola hade startats.

Att arbeta tillsammans med arbetslösa ungdomar – arbetsmarknadsfrågor

Från år 2010 blev skolan en stor aktör för kurser riktade till arbetslösa ungdomar (Studiemotiverande folkhögskolekurser SMF). Utgångspunkten var och är att arbeta med unga utan slutförd gymnasial utbildning, inskrivna som arbetssökande. Västerås och Bergslagens folkhögskola har varit mycket lyckosamma i sitt arbete. Sedan 2010 har cirka 1500 unga i Västerås och Köping och cirka 500 unga i Bergslagen genomgått kurserna. Ungefär 65% har gått vidare till studier eller arbete. Inom arbetsmarknadsområdet har ytterligare ett antal kurser och projekt genomförts.

Tredje vågen – större allmän kurs, integrationsarbete och projekt

Allmän kurs

Allmän kurs har alltid varit en prioriterad fråga för skolan. Genom åren har många deltagare gått allmän kurs och många samtal, utvecklingsarbeten och förändringar har genomförts. Nya platser (extra platser) på allmän kurs tillkom 2013 som ett resultat av att det inte fanns utrymme för alla som hade gått studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) att kunna gå allmän kurs. Eftersom Västerås folkhögskola varit synnerligen framgångsrika med SMF-kurserna fick skolan ett stort antal nya platser.

Under samma tidsperiod fördes diskussioner med Köpings kommun och Västerås stad om kommunala folkhögskoleplatser på grundskolenivå och gymnasial nivå. Vi lyckades väl i våra diskussioner och nya platser tillkom både i Köping och Västerås. Plötsligt var skolan en mycket stor genomförare av allmän kurs med cirka 300 deltagare som dagligen tog sig till allmän kurs i Västerås, Norberg, Köping eller på distans.

Integrationsarbete

År 2012 tog Västerås folkhögskola, efter samråd med ABF, över ett integrationsprojekt "SFX Arosdöttrarna". År 2013 ansökte skolan om betygsvärd för SFI till Skolinspektionen och ansökan godkändes. Det var starten för en omfattande invandrarverksamhet. Idag bedriver Västerås folkhögskola SFI-verksamhet på tre ställen och verksamheten omfattar närmare 300 deltagare. 2014 kom specialdestinerade medel för folkhögskolorna att bedriva etableringskurser för människor som har fått uppehållstillstånd i Sverige och Västerås och Bergslagens folkhögskolor blev från starten stora aktörer inom etableringen.

Under resan har även flera arbetsmarknads- och integrationsprojekt startats och nya är på väg bl.a. yrkesinriktade kurser som lärar- och elevassistent och en vård- och omsorgsutbildning. Under 2016 startade också ett arbete som kallas "svenska från dag ett" där skolan i samverkan med ABF genomför utbildning för flyktingar som ej fått uppehållstillstånd. Den totala verksamheten på båda skolorna och filaverksamheten i Köping omfattar närmare 700 deltagare på årsbasis och ännu fler om vi räknar in "svenska från dag ett".

Folkhögskolan i Köping och verksamhet på Bäckby

Under 2013 fördes flertalet diskussioner med kommunalpolitiker, tjänstemän och arbetsförmedling om folkhögskoleverksamhet i Köping. De kommunala medel som gavs för deltagare på allmän kurs var nödvändiga för att vi skulle kunna starta verksamhet i Köping. I augusti 2014 invigdes Folkhögskolan i Köping. Idag bedrivs allmän kurs, SFI, SMF-kurser, etableringskurser och projekt Påfart i Köping. På årsbasis har vi cirka 160 deltagare i Köping.

Under 2014 startades även en filialverksamhet på Bäckby där studiemotiverande folkhögskolekurs och Projekt Påfart genomförs. Det har varit en stor och dynamisk utveckling, vilket ställer nya och andra krav på oss som skola. Hela det stora integrationsarbetet som genomförs har inte alltid varit lätt men vi har totalt skapat ett nytt och stort kompetensområde som har varit mycket intressant.

Grundläggande framgångsfaktorer

Söka nya vägar

Västerås folkhögskola söker ständigt nya möjligheter för att kunna manövrera och hitta nya infallsvinklar som folkhögskola. Skolan arbetar frekvent med nya pedagogiska utmaningar, nya kurser och projekt utifrån de behov och den ideologiska uppfattning som Västerås folkhögskola står för.

En kvalitativt bra verksamhet

Västerås folkhögskola genomför en bra pedagogisk verksamhet med ett väl utvecklat individuellt stöd för de deltagare som har behov av folkhögskola. Det fanns inte och finns inte idag några begränsningar i vad som kan genomföras bara med den självklara ideologiska och pedagogiska grunden som bas.

Nyfikenhet på människor och omvärlden

Varför ska en folkhögskola vara som den alltid har varit? "Våga tänka, våga pröva och våga göra fel" har varit en devis som funnits med som en röd tråd. Det betyder att alla nya idéer ska bejakas och prövas.

Fokus på rätt frågor

En grundläggande utgångspunkt är att det inte är skolan och platsen som är en avgörande framgångsfaktor utan idén om vad som är folkhögskola i vår tid och en kvalitativt bra genomförd verksamhet. Fokus på utbildning och bildning för rätt målgrupp.

Att säga JA och kunna se långt

En styrelse och ledning som säger JA och inte begränsar sig i ett första skede. Det betyder inte att man inte kan säga nej i ett senare skede. Att säga JA innebär också att vara intresserade och kunniga i omvärldens förändringar. Att ha förmåga att fatta strategiska beslut och inte peta i detaljer.

Kunniga och engagerade människor

Vi har medarbetare och ledning som är kunniga, engagerade och öppna för varandra. Den gemensamma tanken och handlingen om att vara med i framtidslaget är för oss avgörande.

Vår idé om folkhögskola

Västerås och Bergslagens folkhögskolor har en bestämd vilja att genomföra en kvalitativt bra verksamhet. Vi vill koncentrera oss på insatser som kopplas till utbildning och bildningsverksamhet. Vi väljer också att prioritera verksamhet som är specifikt kopplade till våra målgrupper.

Våra grundläggande värderingar

Vår människosyn utgår från att varje människa är en resurs som har förmåga och vilja att utvecklas, påverka och ta ansvar. Varje människa har rätt till ett rikt och värdigt liv och ska ha möjligheter att växa utifrån egna behov och förutsättningar.

Vår samhällssyn/demokratisyn bygger på allas lika och unika värde. Vi ser demokratin som en process och en rörelseriktning och inte som ett färdigt system eller ett givet tillstånd. Vi är övertygade om att samhället bara kan växa vidare när människor får möjlighet att utvecklas under fria och jämställda förhållanden.

Vår kunskapssyn bygger på alla människors förmåga och rätt att lära och utvecklas under hela livet. Kunskap är en process som skapas i mötet mellan olika erfarenheter, mellan det bekanta och det obekanta. Vi ser människan som en social varelse som behöver mötet och samspelet med andra för att utvecklas och lära nytt.

Västerås folkhögskola - då och nu

Det har varit en mycket spännande resa med en dynamisk utveckling. Den har inte alltid varit lätt men vi ser en ljus framtid för Västerås folkhögskola och Sveriges övriga folkhögskolor. Den som vill läsa om våra framtidstankar kan läsa boken "Om fem år" som kom ut 2015 och är en framtidsbeskrivning och en vision.

Vi vill vara en framsynt, framtidsinriktad folkhögskola som står för att vara den nya generationens folkhögskolor där folkhögskolan kommer att få en allt viktigare roll i det svenska samhället. Vi befinner oss i den tredje vågen och vad som kommer hända därefter vet vi inte. Det vi vet är att vår idé och våra framgångsfaktorer som folkhögskola har kompasserna riktade mot framtiden.

Rektorer

Erling Holmström	rektor 1997 – 2005
Tomas Aronsson	rektor 2005 – 2008
Lars Forsmark	rektor 2008 – nuvarande
Arent Persson	rektor på Bergslagens folkhögskola 2008 – nuvarande
Tomas Aronsson	skolchef för Västerås och Bergslagen 2008 – nuvarande

Ordförande

Per-Inge Ahlbäck och Jan Hammer, växelvis ordförande, 1997 – 2005
Per-Inge Ahlbäck 2005 – 2016
Sara Emilsson 2016 – nuvarande

Medlemsorganisationer

ABF Västerås grundarorganisation
LO-distriktet Mellansverige grundarorganisation

ABF Västmanland
ABF Västra Västmanland
Handelsanställdas förbund avdelning 18, Västerås
Hyresgästföreningen Aros-Gävle
IF Metall Mälardalen
IF Metall Bergslagen
Riksbyggen Region Öst bostad

Tack!

Vi vill tacka samtliga tidigare och nuvarande medarbetare samt tidigare och nuvarande styrelseledamöter som ska ta åt sig äran för att ha skapat, bevarat och utvecklat en av Sveriges mest spännande folkhögskolor.

Vi vill även tacka samarbetspartners, politiker, tjänstemän, leverantörer, påhejare, familjer, vänner och alla andra som på något sätt varit en del av Västerås folkhögskolas första 20 år.

Västerås folkhögskola 2017

Idé, samtal, text och layout

Tomas Aronsson och Lars Forsmark

Foto

BildN

Våra skolor

Västerås folkhögskola

Kristinagatan 12
724 61 Västerås
021-14 07 05
www.vfhs.se
info@vfhs.se

Bergslagens folkhögskola

Engelbrektsgatan 65
738 31 Norberg
0223-333 00
www.bfhs.se
info@bfhs.se

Folkhögskolan i Köping

Folkets Hus
Västeråsvägen 9
731 41 Köping
076-671 30 87
www.vfhs.se/koping
koping@vfhs.se

